

Література

1. Кобелева Т. О. Комплаєнс-безпека промислового підприємства: теорія та методи: монографія. Харків: Планета-Принт, 2020. 354с.
2. Compliance program: [tutorial] / P.G.Pererva [et al.]; ed.: P.G.Pererva, G.Kocziszky, M.Veress Somosi. Kharkov ; Miskolc : NTU «KhPI», 2019. 689 p.
3. Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M. (2012) Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668 p.
4. Мехович Е.С., Мехович К.С., Перерва П.Г. Дослідження проблем ефективності системи управління персоналом // Трансформаційні зміни національної економіки в умовах євроінтеграції : [зб. тез 6-ї Всеукр. наук.-практ. конф.], 7-8 грудня 2022 р. / уклад.: А.О.Линдюк, Р. П. Хірівський, О. О. Брух ; Львів. нац. ун-т природокористування. Дубляни, 2022. С. 63-67. URL: <https://lnup.edu.ua/uk/kafmignarek/newskafmignarek/4212-newskafmev221209>
5. Копиця А.С., Крамської О.Ю., Перерва П.Г. Дослідження методів управління персоналом // Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності : матеріали 4-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 10-11 травня 2023 р. / заг. ред. А. М. Ткаченко ; Нац. ун-т «Запорізька політехніка». Запоріжжя, 2023. С. 127-129. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/66323>
6. Kocziszky G., Veres Somosi M., Kobieliava T.O. Reputational compliance // Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум–2017»: тр. 13-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 6-8 грудня 2017 р. / ред.: О. В. Манойленко, Є. М. Строков. Харків : НТУ «ХПІ», 2017. С. 140-143
7. Косенко А.В., Перерва П.Г., Кобелева Т.О., Косенко О.П., Ткачова Н.П. Стратегія маркетингу логістичних послуг у підприємницькій діяльності: ціноутворення та політика розподілу // Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки): зб. наук. пр. Харків: НТУ «ХПІ», 2021. № 1. С. 91-97. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/54964>
8. Перерва П.Г., Кобелева Т.О., Ткачова Н.П. Підвищення конкурентоспроможності машинобудівних підприємств на засадах синергетичного бенчмаркінгу // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка»: зб. наук. праць. Сер.: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. Львів : Львівська політехніка, 2015. № 819. С. 167-174.
9. Kocziszky G., Veres Somosi M., Kobieliava T.O. Compliance risk in the enterprise // Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність «Форвард–2017»: тр. 8-ї Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. студ. та молодих вчених, 27 грудня 2017 р. / ред.: П.Г.Перерва, Є. М. Строков, О. М. Гуцан; НТУ «ХПІ». Харків : Томенко Ю.І., 2017. С. 54-57

Ольга САВЧЕНКО

*к.е.н., доцентка, професорка кафедри економіки бізнесу
і міжнародних економічних відносин*

Євген ШЕІН

аспірант,

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна*

НАПРЯМКИ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ПРОЄКТІВ

У сучасних умовах трансформації економіки України та глобалізації ринкових відносин зростає потреба у впровадженні ефективних підприємницьких проєктів, здатних

забезпечити не лише прибутковість, але й стійкий соціально-економічний розвиток [1, 4, 9]. Формування підприємницьких ініціатив перетворюється на ключовий інструмент досягнення інноваційних змін, підвищення конкурентоспроможності та адаптації до викликів сучасного ринку [2, 8].

Особливої актуальності набуває питання визначення пріоритетних напрямків розвитку підприємницьких проєктів, які враховують галузеві особливості, специфіку регіонального розвитку, наявні ресурси та ринкові тренди. Формування таких напрямків потребує системного підходу, що включає аналіз внутрішніх і зовнішніх чинників, прогнозування економічної ефективності, а також врахування змін у законодавстві та технологічному середовищі [6, 7].

Метою даної доповіді є виявлення основних напрямків формування підприємницьких проєктів, аналіз чинників, що впливають на їхню ефективність, а також обґрунтування підходів до вибору стратегій реалізації підприємницької діяльності в сучасних умовах.

Пропонуємо детальну економічну характеристику кожного з напрямків формування підприємницьких проєктів, з урахуванням сучасних викликів і тенденцій розвитку економіки [3, 5, 10].

1. Розвиток інноваційного підприємництва та стартапів.

Економічна характеристика:

- орієнтований на створення нових продуктів, технологій або бізнес-моделей;
- має високу ймовірність ризику, але потенційно високу дохідність;
- потребує венчурного капіталу, інвестицій у R&D, підтримки з боку бізнес-інкубаторів і акселераторів;
- сприяє технологічному оновленню економіки, створенню висококваліфікованих робочих місць;
- ключові показники: коефіцієнт комерціалізації інновацій, обсяг інвестицій у стартапи, прибутковість інноваційних проєктів.

2. Цифровізація бізнес-процесів.

Економічна характеристика:

- включає впровадження IT-рішень, автоматизацію виробництва, використання CRM/ERP-систем, хмарних технологій тощо;
- зменшує транзакційні витрати, підвищує продуктивність праці, забезпечує швидкий доступ до ринків;
- дає змогу впроваджувати бізнес-моделі на основі big data, штучного інтелекту, цифрового маркетингу;
- забезпечує конкурентні переваги в умовах цифрової економіки;
- економічні показники: зростання ефективності витрат, ROI від цифрових проєктів, економія на операційних витратах.

3. Екологічно орієнтовані (зелені) проєкти.

Економічна характеристика:

- спрямовані на мінімізацію впливу на довкілля, енергоефективність, відновлювані джерела енергії;
- дають змогу отримати доступ до «зеленого фінансування», грантів, пільгового кредитування;
- стимулюють розвиток нових секторів економіки (зелена енергетика, переробка відходів, органічне виробництво);
- сприяють підвищенню ESG-рейтингів компаній, що важливо для інвесторів;
- показники: рівень зниження викидів CO₂, енергетична ефективність, обсяг «зелених» інвестицій.

4. Кооперація малого і середнього бізнесу (МСБ).

Економічна характеристика:

- передбачає об'єднання ресурсів, спільне використання логістики, технологій, маркетингових стратегій;
- дає змогу підвищити ефективність діяльності МСБ, знизити витрати, вийти на нові ринки;
- кооперація може набирати форм: кластерів, франчайзингу, спільних підприємств;
- забезпечує ефект масштабу без втрати гнучкості;
- економічні показники: приріст обороту МСБ, коефіцієнт рентабельності об'єднаних проєктів, обсяги коопераційної торгівлі.

5. Орієнтація на експорт і міжнародну співпрацю.

Економічна характеристика:

- дозволяє підприємствам диверсифікувати ринки збуту, знизити залежність від внутрішнього попиту;
- сприяє зростанню валютних надходжень, покращенню платіжного балансу країни;
- потребує відповідності стандартам якості, сертифікації, логістичної готовності;
- посилює трансфер технологій і ноу-хау завдяки іноземним партнерам;
- показники: експортна виручка, частка експорту в загальному обсязі продажів, індекс відкритості економіки.

Ці напрямки є ключовими в контексті побудови стійкої, інноваційної та конкурентоспроможної економіки. Їх системне впровадження здатне не лише забезпечити економічне зростання, але й сприяти соціальній стабільності.

Формування підприємницьких проєктів є складним і багатогранним процесом, що потребує стратегічного мислення, глибокого аналізу ринку, оцінки ресурсного потенціалу та здатності передбачати майбутні зміни. Основними напрямками, які заслуговують на увагу в контексті сучасних умов, є: розвиток інноваційного підприємництва та стартапів; цифровізація бізнес-процесів; екологічно орієнтовані (зелені) проєкти; кооперація малого і середнього бізнесу; орієнтація на експорт і міжнародну співпрацю.

Успішне формування підприємницьких проєктів можливе лише за умови інтеграції науково обґрунтованих підходів з практичним досвідом, використання сучасних інструментів управління та залучення інвестицій. Велике значення має також сприятливе інституційне середовище, включно з державною підтримкою, прозорими регуляторними механізмами та розвитком підприємницької освіти.

Таким чином, ефективне формування підприємницьких проєктів є не лише економічною необхідністю, а й основою сталого розвитку суспільства.

Література

1. Kocziszky G., Veres Somosi M., Kobieliava T.O. Reputational compliance // Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум–2017»: тр. 13-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 6-8 грудня 2017 р. / ред.: О. В. Манойленко, Є. М. Строков. Харків : НТУ «ХПІ», 2017. С. 140-143
2. Копиця А.С., Крамської О.Ю., Перерва П.Г. Дослідження методів управління персоналом // Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності : матеріали 4-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 10-11 травня 2023 р. / заг. ред. А. М. Ткаченко ; Нац. ун-т «Запорізька політехніка». Запоріжжя, 2023. С. 127-129. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/66323>
3. Compliance program: [tutorial] / P.G.Pererva [et al.]; ed.: P.G.Pererva, G.Kocziszky, M.Veress Somosi. Kharkov ; Miskolc : NTU «KhPI», 2019. 689 p.
4. Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M. (2012) Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668 p.
5. Мехович Е.С., Мехович К.С., Перерва П.Г. Дослідження проблем ефективності системи управління персоналом // Трансформаційні зміни національної економіки в умовах

євроінтеграції : [зб. тез 6-ї Всеукр. наук.-практ. конф.], 7-8 грудня 2022 р. / уклад.: А.О.Линдюк, Р. П. Хірівський, О. О. Брух ; Львів. нац. ун-т природокористування. Дубляни, 2022. С. 63-67. URL: <https://lnup.edu.ua/uk/kafmignarek/newskafmignarek/4212-newskafmev221209>

6. Перерва П.Г., Кобелева Т.О., Ткачова Н.П. Підвищення конкурентоспроможності машинобудівних підприємств на засадах синергетичного бенчмаркінгу // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка»: зб. наук. праць. Сер.: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. Львів : Львівська політехніка, 2015. № 819. С. 167-174.

7. Kocziszky G., Veres Somosi M., Kobieliava T.O. Compliance risk in the enterprise // Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність «Форвард–2017»: тр. 8-ї Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. студ. та молодих вчених, 27 грудня 2017 р. / ред.: П.Г.Перерва, Є. М. Строков, О. М. Гуцан; НТУ «ХП». Харків : Томенко Ю.І., 2017. С. 54-57

8. Косенко А.В., Перерва П.Г., Кобелева Т.О., Косенко О.П., Ткачова Н.П. Стратегія маркетингу логістичних послуг у підприємницькій діяльності: ціноутворення та політика розподілу // Вісник НТУ «ХП» (економічні науки): зб. наук. пр. Харків: НТУ «ХП», 2021. № 1. С. 91-97. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/54964>

9. Кобелева Т. О. Комплаєнс-безпека промислового підприємства: теорія та методи: монографія. Харків: Планета-Принт, 2020. 354с.

10. Перерва П.Г. Економіка та організація інноваційної діяльності: підруч. / за ред. П.Г.Перерви, С.А.Меховича, М.І.Погорелова. Харків: НТУ «ХП», 2008. 1080 с.

Ірина ЄГОРОВА

к.е.н., доцент,

доцент кафедри міжнародних відносин,

Валентин ПЛАКСИВИЙ

здобувач вищої освіти,

Державний університет економіки і технологій,

м. Кривий Ріг, Україна

КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНУ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ

Залучати іноземні інвестиції дуже важливо для економічного розвитку України. Особливо у період відновлення після війни. Проте країна має низку складних проблем, які значно обмежують їх привабливість для інвесторів. Воєнна агресія РФ створила серйозну безпекову загрозу та поглибила системні проблеми держави. Це стало значною перешкодою для іноземних інвестицій. Тому важливо оцінити основні проблеми та ризикові чинники, що обмежують іноземне інвестування в економіку України в сучасних умовах [1, 8].

Повномасштабна військова агресія РФ для України є визначальним фактором, який формує поточний інвестиційний клімат. Постійні ракетні удари, атаки дронів та обстріли створюють пряму загрозу для активів та персоналу компаній. Це призводить до масштабних руйнувань виробничих потужностей, логістичної та енергетичної інфраструктури, значно ускладнює довгострокове планування та прогнозування прибутковості. Загальний масштаб фізичних збитків, які завдані інфраструктурі та активам, оцінюється у сотні мільярдів доларів, що є джерелом додаткових ризиків для вкладень іноземного капіталу. Сам факт воєнних дій на території України також спричиняє реагування іноземних інвесторів на ризики, що стосуються захисту права власності та контролю над активами [1, 8].